

ΠΡΟΤΥΠΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Β'2

ΘΕΜΑ: «Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και επαγγελματική αποκατάσταση»

Ερευνητικό Υποερώτημα : Ποια τα κίνητρα και οι παράγοντες που επηρεάζουν τους νέους στην επιλογή του επαγγέλματος

Εργασία των μαθητών :Τρασάνη Κλαρίσα, Μάλλιαρη Ελένη, Πολυξένη Αθηνά
Τσαούση, Κοτσώνη Ζωή Ανθή, Αθανασοπούλου Ευφροσύνη, Θεοδωροπούλου
Θεώνη.

Υπεύθυνος καθηγητής: κ. Ιωάννης Παυλάκης

Σχολικό Έτος: 2014-2015 Α' τετράμηνο

Πίνακας περιεχομένων

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Β' 2	1
Παράγοντες που επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές των νέων	3
Παράμετροι που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος	3
Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής επιλογής των εφήβων	4
Η επίδραση του σχολείου στη διαμόρφωση επαγγελματικών επιλογών στην εφηβεία	7
Η επίδραση της κουλτούρας των συνομηλίκων στα πλαίσια του σχολείου	9
Συμπεράσματα	9
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	10
Ερωτηματολόγιο για την επιλογή επαγγέλματος	10
Βιβλιογραφία	13
Διαδίδκυο	13
Βιβλία	14

Παράγοντες που επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές των νέων

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή του επαγγέλματος από τους νέους ανθρώπους είναι ένα θέμα που απασχολεί τόσο τους νέους όσο και τους γονείς τους που στηρίζουν οικονομικά και ηθικά τις σπουδές και την επαγγελματική σταδιοδρομία των παιδιών τους και αγωνιούν για το μέλλον τους. **Η πρακτική άσκηση μιας εργασίας θεωρείται ότι σημαίνει το τέλος της εφηβείας.** Η επιλογή του σωστού επαγγέλματος είναι ένα γεγονός ζωτικής σημασίας, καθώς το επάγγελμα είναι ίσως ο πιο σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη της ταυτότητας του νέου και η αδυναμία να δημιουργήσει κανείς μια επαγγελματική ταυτότητα μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην ομαλή εξέλιξη της προσωπικότητας και της ζωής του νέου ανθρώπου.

Η επαγγελματική επιλογή πραγματοποιείται σε 3 ψυχολογικές φάσεις:

1. Η περίοδος της **φαντασίας** συμπίπτει με τις πρώτες σχολικές εμπειρίες του παιδιού στο Δημοτικό και προϋποθέτει επιλογές σε φανταστικό επίπεδο (π.χ. γιατρός, πιλότος διαστημοπλοίου, νοσοκόμα) που είναι περισσότερο συναισθηματικές παρά πρακτικές. Αυτές οι αντιλήψεις γύρω από το μελλοντικό επάγγελμα υπάρχουν μόνο στον κόσμο του παιχνιδιού και της ονειροπόλησης του παιδιού.
2. Η περίοδος της **δοκιμής** (ηλικία 11-17) όπου το αγόρι ή το κορίτσι κινείται στην πραγματικότητα και τα ενδιαφέροντά του/της παίζουν ένα σημαντικό ρόλο. Ο νέος αρχίζει να εξετάζει την εκπαίδευσή του, τις ικανότητές του, τις προσωπικές του αξίες και τους στόχους και προσπαθεί να τα ταιριάζει με τα ενδιαφέροντά του.
3. Η περίοδος της **εκλογίκευσης** βρίσκει τον έφηβο να αξιολογεί με κριτική διάθεση τις επιθυμίες, τα κίνητρά του και τις απαιτήσεις του επαγγέλματος που θέλει να εξασκήσει. Τότε με βάση τους στόχους του, ο έφηβος προχωρεί συγκεκριμένα καθορίζοντας τον εκπαιδευτικό του σχεδιασμό.

Παράμετροι που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος

Η επιλογή του επαγγέλματος με βάση τα προσωπικά ενδιαφέροντα αποτελεί την εύκολη και απλούστερη φάση της συνολικής διαδικασίας. Τα δύσκολα είναι οι άλλες παράμετροι που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Πρώτη είναι η δυνατότητα εύρεσης εργασίας στο αντικείμενο που πρόκειται κανείς να ειδικευθεί. Είναι προφανές πως δεν έχει απολύτως κανένα νόημα να πάει και να σπουδάσει κανείς κάτι, για το οποίο δεν υπάρχει ζήτηση στην αγορά εργασίας. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο να σπουδάζει κάποιος ένα αντικείμενο, θεωρώντας ότι δεν θα έχει εργασιακό πρόβλημα και μετά να διαπιστώνει ότι η αγορά εργασίας είναι κορεσμένη από την ειδικότητα αυτή. Επομένως, θα πρέπει να έχει μια, γενική έστω, άποψη του χώρου, στον οποίο θα κινηθεί επαγγελματικά, ώστε να γνωρίζει εκ των προτέρων τις δυσκολίες που θα συναντήσει και, εφόσον επιθυμεί να συνεχίσει προς εκείνη την κατεύθυνση, να είναι οπλισμένος και με την απαραίτητη επιμονή και υπομονή. Από την άλλη, μπορεί πάντα να διαλέξει ένα παραπλήσιο (της αρχικής επιλογής του) επάγγελμα, το οποίο θα παρέχει περισσότερες ευκαιρίες για δουλειά.

Η δεύτερη παράμετρος είναι οι απολαβές. Δεν ασκούμε κάποιο επάγγελμα μόνο επειδή μας αρέσει, ή επειδή δεν έχουμε τίποτε άλλο να κάνουμε. Το ασκούμε για λόγους επιβίωσης. Αυτό σημαίνει ότι οι απολαβές είναι από τους πλέον σημαντικούς παράγοντες για την επιλογή ενός επαγγέλματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η αύξηση των φοιτητών στις Παιδαγωγικές Σχολές τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας των κενών που υπάρχουν στον κλάδο των δασκάλων. Ο νέος άνθρωπος θα πρέπει να εξετάσει (στο πλαίσιο πάντα του δυνατού) τις πιθανές απολαβές σε συνδυασμό με τα πιθανά επαγγέλματα που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά του, ώστε να λάβει τις πιο συμφέρουσες οικονομικά αποφάσεις. Βέβαια, είναι κατανοητό ότι, εκτός κι αν υπάρχει κάποιος οικείος ή γνωστός, είναι πολύ δύσκολο να γίνει αυτό (όσο και να το καθιστά εύκολο η πρόσβαση στο Διαδίκτυο). Αλλά η προσπάθεια και η τελική διαμόρφωση μιας έστω και μερικής άποψης είναι καλύτερη από το να μην έχει καμία άποψη. Με άλλα λόγια, θα πρέπει κανείς να είναι όσο γίνεται πιο υποψιασμένος.

Μια τρίτη βασική παράμετρος είναι ο τόπος εργασίας. Σήμερα με την παγκοσμιοποίηση, η μετακίνηση και η διαμονή σε τόπο διαφορετικό από εκείνον, όπου γεννήθηκε και μεγάλωσε κανείς, είναι όχι απλώς πιθανότητα, αλλά σε μερικά επαγγέλματα αποτελεί βεβαιότητα. Για παράδειγμα, δεν μπορεί κανείς να θέλει να γίνει σχεδιαστής αυτοκινήτων και να περιμένει να βρει δουλειά στην Ελλάδα. Επιπλέον, υπάρχουν επαγγέλματα (όπως συμβαίνει σε ορισμένα στελέχη επιχειρήσεων) που απαιτούν συχνά ταξίδια, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Αυτά ακούγονται πολύ όμορφα και δελεαστικά, αλλά θα πρέπει κανείς να λάβει υπόψη του ότι είναι ταξίδια εργασίας και όχι τουρισμού και ότι από κάποια στιγμή και μετά είναι πιθανό να οδηγήσουν σε κόπωση.

Ο ρόλος των γονέων στη διαμόρφωση της επαγγελματικής επιλογής των εφήβων

Η περίοδος της εφηβείας περιλαμβάνει τις πρώτες αποφάσεις (εκπαιδευτικές επιλογές, επιλογές σπουδών) που καλείται να πάρει ο έφηβος στην πορεία της επαγγελματικής του ανάπτυξης. Σε αυτήν την πορεία οι γονείς παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο.

Στη θεωρία της Roe για την επαγγελματική ανάπτυξη και επιλογή του ατόμου, αναφέρθηκε η σπουδαιότητα των παραγόντων οικογένεια, οικογενειακό περιβάλλον και γενετικοί παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν στη διαμόρφωση των χαρακτηριστικών προσωπικότητας, τα οποία θα οδηγήσουν με τη σειρά τους στην μετέπειτα επαγγελματική συμπεριφορά και επιλογή. Οι θετικές σχέσεις των εφήβων με τους γονείς τους προάγουν την ψυχοκοινωνική προσαρμογή και το ψυχολογικό ευ ζην των εφήβων. Αντίθετα, η έλλειψη γονικής στήριξης και η έλλειψη ενασχόλησης των γονέων με τα παιδιά τους αυξάνουν την πιθανότητα εκδήλωσης προβλημάτων συμπεριφοράς στην εφηβεία. Αν τα παιδιά βιώσουν την απόρριψη, την παραμέληση και την εχθρότητα από τους γονείς τους, είναι πολύ πιθανόν να εκδηλώσουν μεγάλο αριθμό προβλημάτων σε διάφορους λειτουργικούς τομείς της προσωπικότητάς τους, όπως μαθησιακές δυσκολίες, νευρωσικές διαταραχές, γνωστικά προβλήματα, ψυχοσωματικά προβλήματα και διαταραχές της προσωπικότητας. Αντίθετα, η απόκτηση αυτονομίας μέσα σε ένα περιβάλλον θετικών σχέσεων με τους γονείς οδηγεί σε καλύτερη προσαρμογή του νεαρού ατόμου κατά την προοδευτική απομάκρυνσή του από την επίδραση των ενηλίκων, αυξημένη αυτοπεποίθηση, ενισχυμένη αντίσταση στην πίεση από τους συνομηλίκους και υψηλότερη αυτοεκτίμηση. Η διατήρηση στην εφηβεία της επιρροής των δεσμών προσκόλλησης με τους γονείς υποστηρίζεται από τα ευρήματα σχετικών εμπειρικών μελετών, οι οποίες έχουν δείξει ότι η ασφαλής προσκόλληση στους γονείς κατά την εφηβεία σχετίζεται με υψηλότερη αυτοεκτίμηση, μεγαλύτερη ικανοποίηση από τη ζωή, καλύτερη προσαρμογή στο πανεπιστημιακό περιβάλλον και υψηλότερα επίπεδα αντιλαμβανόμενης κοινωνικής στήριξης.

Πολλές από τις έρευνες, έχουν εξετάσει και τον τρόπο διαπαιδαγώγησης σε σχέση με τις διάφορες μορφές ταυτότητας. Οι αυταρχικοί γονείς, οι οποίοι με κανόνες και περιορισμούς ελέγχουν τη συμπεριφορά των παιδιών τους, προωθούν μάλλον τη δοτή παρά την κεκτημένη ταυτότητα. Οι υπερβολικά ανεκτικοί γονείς, οι οποίοι παρέχουν στα παιδιά τους πλήρη και ανεξέλεγκτη ελευθερία επιλογών και αποφάσεων, φαίνεται να τα οδηγούν στο τέλμα της διάχυτης ταυτότητας. Οι δημοκρατικοί γονείς, οι οποίοι ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να εξετάζουν εναλλακτικές επιλογές, προάγουν την απόκτηση ταυτότητας. Το οικογενειακό περιβάλλον, το σπίτι, μπορεί να επιδράσει στις επαγγελματικές αποφάσεις του παιδιού είτε άμεσα με τη μορφή της άμεσης παρέμβασης (υπόδειξη, απαγόρευση, συμβουλή), είτε έμμεσα μέσα από τη μετάδοση των γονικών αξιών και στάσεων.

Η γνώμη του πατέρα και της μητέρας μπορεί να έχει ευεργετικά αποτελέσματα και να λειτουργήσει ουσιαστικά στη διαδικασία διαφοροποίησης και ψυχοκοινωνικής συγκρότησης του νέου ατόμου, ως σημείο αναφοράς 11. Το θέμα, ωστόσο, διαφοροποιείται στην περίπτωση που υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι μπορεί να εμποδίσουν ένα νέο άνθρωπο στην επαγγελματική του επιλογή. Η δύναμη των προσδοκιών και των επιθυμιών των γονέων σε σχέση με την επαγγελματική επιλογή των παιδιών τους, μπορεί να οδηγήσει είτε σε συμπεριφορά συμμόρφωσης είτε, ακόμα, σε αντιδραστική συμπεριφορά. Πολύ συχνά, οι νέοι καταλήγουν σε μια μη συνειδητή επιλογή και τίθεται το ερώτημα, αν, ως προς την επαγγελματική επιλογή,

βρίσκονται μπροστά σε μια γνήσια ελευθερία επιλογών ή θα αποφασίσουν τυπικά, καθώς η απόφαση έχει ήδη ληφθεί πριν από αυτούς γι' αυτούς.

Υπάρχουν πολλές ενδείξεις από έρευνες ότι οι νέοι επιδιώκουν ή τελικά καταλήγουν σε εργασίες παρόμοιες με αυτές των πατέρων τους. Στο δεύτερο μέρος της διαχρονικής έρευνας των Douglas, Ross και Simpson (1968) σε ένα πολύ μεγάλο δείγμα παιδιών από την Αγγλία, διαπιστώθηκε ότι μόνο ένα πολύ μικρό ποσοστό (13% των αγοριών και 9% των κοριτσιών) επιδίωκαν να βρουν δουλειά σε διαφορετική κατηγορία από αυτήν που επιθυμούσαν οι γονείς τους (επάγγελμα ανωτέρου επιπέδου, χειρωνακτικό, μη χειρωνακτικό).

Επίσης, τα παιδιά επιλέγουν επάγγελμα παρόμοιο με αυτό του πατέρα τους σε βαθμό που αποκλείεται να είναι τυχαίος και αν δεν καταλήξουν στο ίδιο επάγγελμα είναι πολύ πιθανό να καταλήξουν σε κάποιο με ίδιες αξίες και γενικές δραστηριότητες .

Παρόμοιες απόψεις υποστηρίζουν ότι η κληροδότηση του επαγγέλματος εμφανίζεται συχνότερα στις περιπτώσεις των οικογενειών που έχουν κάνει μεγάλες οικονομικές επενδύσεις στο επάγγελμα αυτό ή στις περιπτώσεις μικρών κοινοτήτων (ψαράδες, ανθρακωρύχοι, γεωργοί) όπου λίγο πολύ ασχολούνται με το ίδιο επάγγελμα.

Η είσοδος σε ένα επάγγελμα είναι το αποτέλεσμα κάποιου είδους 'κατήχησης' που επιτυγχάνεται μέσα από τη συνεχή επαφή του παιδιού με τη δουλειά του πατέρα, τις αμοιβές και από τις συζητήσεις για τη δουλειά, τα ωράρια, τη φύση της εργασίας.

Υπάρχουν τρία είδη οικογενειακού περιβάλλοντος που ασκούν επίδραση στις στάσεις και τις προσδοκίες των παιδιών: α) το περιβάλλον που έχει για επίκεντρο την οικογενειακή ζωή και καλλιεργεί τις φιλοδοξίες για κοινωνική άνοδο, β) το περιβάλλον της εργατικής τάξης, όπου τα παιδιά δεν έχουν μεγάλο περιθώριο για επιλογή, προορίζονται απλώς για εργασίες παρόμοιες με αυτές των πατέρων τους ή των μητέρων τους και γ) το «σκληρό» περιβάλλον των ανειδίκευτων και μη προνομιούχων στρωμάτων όπου στον τύπο αυτό του οικογενειακού περιβάλλοντος οι γονείς δεν ενδιαφέρονται για το τι δουλειά θα κάνουν τα παιδιά τους, φτάνει να φέρνουν κάποιο εισόδημα στο σπίτι.

Επίσης, έχει παρατηρηθεί μια πολύπλοκη σχέση των γονέων με τα παιδιά, σε ό, τι έχει να κάνει με την επιλογή επαγγέλματος που καθορίζεται από την κοινωνικοοικονομική θέση των γονέων. Συνήθως, οι γονείς που ζουν σε αστικό περιβάλλον προσπαθούν να προσανατολίσουν τα παιδιά τους σε επαγγέλματα που θεωρούν κατάλληλα, σύμφωνα με τη δική τους αξιολόγηση. Αντίθετα, για τους γονείς που ζουν έξω από τα αστικά κέντρα θεωρείται πολύ σημαντικό να προσανατολίσουν τα παιδιά τους σε επαγγέλματα που ευκολότερα και γρηγορότερα θα βοηθήσουν στην ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος .

Κατά τη Lease (2003) οι γονείς από ανώτερα κοινωνικό-οικονομικά στρώματα προβάλλουν τις φιλοδοξίες τους στα παιδιά τους και μπορούν να χρηματοδοτούν μακροχρόνιες σπουδές, που

οδηγούν σε μεταπτυχιακούς τίτλους. Στην περίπτωση αυτή οι κοινωνικές προσδοκίες είναι υψηλότερες.

Παρόλα αυτά, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων θεωρείται πολύ σημαντικό και φαίνεται ότι επηρεάζει, σε μεγάλο βαθμό, τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά σχέδια των παιδιών περισσότερο από ό, τι η οικονομική τους κατάσταση. Η οικονομική κατάσταση

της οικογένειας είναι πολύ σημαντικός και πολλές φορές καθοριστικός παράγοντας για το αν το παιδί θα συνεχίσει την εκπαίδευσή του μετά το λύκειο, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις που το παιδί δεν εισαχθεί στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Συνήθως οι Έλληνες γονείς με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην αξία της εκπαίδευσης, με τη διαφορά ότι την αντιλαμβάνονται ως μέσο κοινωνικής και οικονομικής ανόδου και όχι ως αξία αυτή καθαυτή. Οι γονείς επηρεάζουν έμμεσα (αρνητικά πολλές φορές) τα παιδιά τους κατευθύνοντας τις επαγγελματικές τους προθέσεις και περιορίζοντας τα ενδιαφέροντά τους. Οι σχέσεις των νέων και της οικογένειάς τους με την τοπική κοινότητα και τους γείτονες αποτελούν βασική πηγή απ' όπου αντλούν ιδέες για τις επαγγελματικές τους προτιμήσεις κατά τις τελευταίες τάξεις του σχολείου.

Τέλος, η σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο μέγεθος της οικογένειας και στις επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές των νέων φαίνεται να είναι στενή.

Η επίδραση του σχολείου στη διαμόρφωση επαγγελματικών επιλογών στην εφηβεία

Ένα μεγάλο μέρος της διαδικασίας της επαγγελματικής διαπαιδαγώγησης μπορεί να αποτελέσει το *σχολικό περιβάλλον* μέσα στο οποίο ο μαθητής μπορεί να αποσαφηνίσει τα ενδιαφέροντα και τις φιλοδοξίες του και να συνειδητοποιήσει τις δυνατότητές του.

Το σχολείο, ως κοινωνικός αλλά και εκπαιδευτικός συγχρόνως θεσμός, αποτελεί βασικό παράγοντα που επηρεάζει τον επαγγελματικό προσανατολισμό των εφήβων.

Ο χώρος του σχολείου είναι πολύ σημαντικός για τα παιδιά, μετά το οικογενειακό και το στενό κοινωνικό περιβάλλον, γιατί τα παιδιά βρίσκονται σε διαρκή αλληλεπίδραση με τους διδάσκοντες και τους άλλους μαθητές. Αποτελεί το ιδανικό περιβάλλον όπου τα παιδιά παίρνουν χρήσιμες

πληροφορίες, για διάφορα επαγγέλματα, που θα βοηθήσουν στη σωστή επιλογή της παραπέρα εκπαίδευσης και εξειδίκευσης αλλά και μηχανισμός που στοχευμένα ωθεί τα παιδιά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και στην αγορά εργασίας. Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας οι μαθητές δέχονται κρυφά και φανερά μηνύματα και δομούν μία τράπεζα πληροφοριών που βοηθά στον επαγγελματικό προσανατολισμό.

Επίσης, εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι σήμερα όλο και περισσότερο επικρατεί η άποψη ότι το εκπαιδευτικό σύστημα μεσολαβεί ώστε να γίνεται η διοχέτευση των νέων στον *ταξικά* διαστρωματωμένο κόσμο της εργασίας. Το σχολείο συνεχίζει το έργο της ταξικής αναπαραγωγής που έχει ξεκινήσει η οικογένεια. Πιστεύει πως το σχολείο δεν μένει ανεπηρέαστο από το κοινωνικό περιβάλλον, στο οποίο βρίσκεται το σχολείο και οι εκπαιδευτικοί, ούτε μπορεί να απογαλακτιστεί από τη στερεότυπη συμπεριφορά όλων των ομάδων που εμπλέκονται στο χώρο του σχολείου .

Επίσης, οι εκπαιδευτικοί, όπως και οι γονείς, έχοντας τα ίδια βιώματα δεν μπορούν να απεμπλακούν από το σύστημα των στερεότυπων ρόλων και τις στερεότυπες προσδοκίες για τους ρόλους και τις επαγγελματικές δυνατότητες των παιδιών τους. Θεωρούν φυσιολογικό για τα κορίτσια, ακόμα και για εκείνα που έχουν εξαιρετική επίδοση, να ακολουθήσουν επαγγέλματα *παραδοσιακά* *γυναικεία*, και αντίθετα από τα αγόρια, να ασχοληθούν με «*οικογενειακά καθήκοντα*». Πολλοί εκπαιδευτικοί πιστεύουν πως για τα κορίτσια δεν είναι απαραίτητα τεχνικά και επιστημονικά μαθήματα, εξαιτίας του ότι θα γίνουν μητέρες, περιορίζοντας τις επαγγελματικές τους φιλοδοξίες .

Συμπερασματικά, οι μηχανισμοί κοινωνικοποίησης του εφήβου μέσα στη σχολική κοινότητα, οι σχέσεις του με τους διδάσκοντες και τους συνομηλίκους, ο ταυτισμός με διαφορετικά πρότυπα και οι ρόλοι που διαδραματίζει στην ομάδα των συνομηλίκων είναι δυνατό να επηρεάσουν τις επαγγελματικές του επιλογές.

Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσαμε να πούμε ότι η διαδικασία με την οποία οι νέοι φτάνουν σε διαφορετικές επαγγελματικές αποφάσεις δεν καθορίζεται πάντοτε από ατομικές επιλογές

αλλά πολλές φορές μέσα από τις σχολικές διαδικασίες, την εκπαιδευτική αξιολόγηση και τα μηνύματα που δέχονται οι νέοι από τους δασκάλους κατά τη διάρκεια της σχολικής τους ζωής.

Η επίδραση της κουλτούρας των συνομηλίκων στα πλαίσια του σχολείου

Εκτός από τον ρόλο των γονέων και του σχολείου σχετικά με την επαγγελματική επιλογή των νέων θα πρέπει να αναφερθούμε και στην επίδραση της κουλτούρας των συνομηλίκων στο πλαίσιο του σχολείου. Πολλοί έφηβοι στρέφονται προς ορισμένη εκπαιδευτική ή επαγγελματική κατεύθυνση ακολουθώντας το παράδειγμα των φίλων τους, από τους οποίους οι περισσότεροι είναι συμμαθητές τους .

Οι έφηβοι αλληλεπιδρούν με τους συνομηλίκους τους κατά την διάρκεια των μαθημάτων στο σχολείο παίζοντας διάφορα αθλήματα και άλλα παιχνίδια, με αποτέλεσμα οι ιδέες τους να διαμορφώνονται από τις συζητήσεις με τους συμμαθητές τους. Μολονότι οι συνομήλικοι και οι φίλοι παίζουν σημαντικό ρόλο στον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων ο ρόλος τους αυτός είναι μάλλον περιορισμένος, τόσο σε ένταση όσο και σε χρονική διάρκεια σε σύγκριση με τον επηρεασμό που δέχονται από τους γονείς και από τις σχολικές διαδικασίες κοινωνικοποίησης όπως είναι η εκπαιδευτική αξιολόγηση των διδασκόντων και τα μηνύματα που μεταφέρουν στο σχολικό περιβάλλον

Συμπεράσματα

Τα τελευταία χρόνια η επαγγελματική ανάπτυξη θεωρείται όλο και περισσότερο μία πορεία προσωπικής ανάπτυξης που διαρκεί ολόκληρη τη ζωή.

Ειδικότερα, οι έφηβοι δεν έχουν ξεκάθαρες επαγγελματικές φιλοδοξίες αλλά και όταν έχουν δεν γνωρίζουν πώς θα μπορέσουν να τις πραγματοποιήσουν, αντιμετωπίζοντας συνεχώς την εργασιακή και κοινωνική αβεβαιότητα. Κατά την εφηβεία χρειάζονται να γίνουν επιλογές που

σχετίζονται με τις προσωπικές σχέσεις, αλλά και με τις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις οι οποίες δεν είναι καθορισμένες πάντοτε με βάση τις προσωπικές τους επιλογές .

Σημαντικότερος και αποφασιστικότερος παράγοντας που επηρεάζει την επαγγελματική εξέλιξη του ατόμου είναι το οικογενειακό του περιβάλλον. Οι εμπειρίες της παιδικής ηλικίας, τα πρότυπα ανατροφής και τα επαγγελματικά πρότυπα που καθιερώνονται από τους γονείς, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο της οικογένειας και η μόρφωση των γονέων αποτελούν μερικές από τις διαστάσεις της οικογένειας που επηρεάζουν άμεσα τις επαγγελματικές επιλογές και αποφάσεις και την επαγγελματική εξέλιξη των εφήβων.

Οι σχέσεις των γονέων με τα παιδιά τους πρέπει να είναι τέτοιες που να βοηθούν τους νέους να σχηματίσουν ολοκληρωμένη εικόνα για τον εαυτό τους, να τους ενθαρρύνουν στις επιλογές τους και να τους βοηθήσουν να διαμορφώσουν την ταυτότητά τους.

Το σχολείο, από την πλευρά του, όπως διαπιστώθηκε, μπορεί εν δυνάμει να παράγει και να αναπαράγει τις πατριαρχικές σχέσεις των φύλων λειτουργώντας ως ένας φορέας κοινωνικοποίησης που επηρεάζει τόσο τη συναισθηματική όσο και την κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών. Σε αντίθεση με την παλιά αντίληψη, ότι το σχολείο έχει αποστολή να μεταδώσει στο άτομο ανθρώπινη μόνο μόρφωση και γενικές γνώσεις, οι σημερινές παιδαγωγικές αντιλήψεις υποστηρίζουν ότι μία από τις βασικές επιδιώξεις του σχολείου αποτελεί η επαγγελματική προετοιμασία των μαθητών και η υποβοήθησή τους στο να διαλέξουν το επάγγελμα που τους ταιριάζει.

Τέλος οι επιρροές των συνομηλίκων αποτελούν ένα σημαντικό κοινωνικό χαρακτηριστικό των εφήβων, που συμβάλλει στην επαγγελματική επιλογή βοηθώντας έμμεσα στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων αντίληψης ρόλων και άμεσα παρέχοντας τις εμπειρίες που χρειάζονται οι έφηβοι για να μάθουν πώς είναι οι άλλοι.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ερωτηματολόγιο για την επιλογή επαγγέλματος

Φύλο:

Τάξη:

1) Έχετε επισκεφτεί ποτέ κέντρο επαγγελματικού προσανατολισμού

(ΚΕΣΥΠ);

-Ναι

-Όχι

Αν ναι, σας βοήθησε/ επηρέασε όσον αφορά την επαγγελματική σας κατάρτιση;

Πάρα πολύ

Πολύ

Μέτρια

Λίγο

Καθόλου

2) Σε ποια κατεύθυνση βρίσκεστε;

-Θετική

-Θεωρητική

3) Ποιοι παράγοντες επηρέασαν την επιλογή σας;

-Γονείς Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Καθηγητές Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Επάγγελμα που θέλετε να ακολουθήσετε Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Προτίμηση κάποιου μαθήματος Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Δυσκολία ανταπόκρισης σε κάποιο μάθημα Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Άλλο

.....

4) Έχετε αποφασίσει ποιες θα είναι οι σπουδές σας;

-Ναι

-Όχι

5) Πότε κατασταλάξατε στην κατεύθυνση που βρίσκεστε;

-Δημοτικό

-Γυμνάσιο

-Λύκειο

-Δεν είμαι σίγουρος ακόμα

6) Με ποιο κριτήριο θα επιλέγατε το επάγγελμά σας;

-Γρήγορη και σίγουρη αποκατάσταση

Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Κοινωνική προσφορά

Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Οικονομικές αντιλαβές

Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Ενδιαφέροντα

Πάρα πολύ πολύ μέτρια λίγο καθόλου

-Άλλο

.....

7) Θα αφήνατε ποτέ τους γονείς σου να επιλέξουν το επάγγελμά σας;

-Ναι

-Όχι

Γιατί:

8) Σε ποιο είδος ανθρώπινου τύπου θεωρείτε πως ανήκετε;

- Πρακτικός (άτομα που προτιμούν να εργάζονται με **Πράγματα**)
- Καλλιτεχνικός (άτομα που προτιμούν να εργάζονται με **Ιδέες**)
- Ερευνητικός/ Συμβατικός (άτομα που προτιμούν να εργάζονται με **Δεδομένα**)
- Κοινωνικός (άτομα που προτιμούν να εργάζονται με **Ανθρώπους**)
- Επιχειρηματικός (άτομα που προτιμούν να εργάζονται με **Ανθρώπους και Δεδομένα**)

9) Γνωρίζετε ότι υπάρχουν πάνω από 2000 επαγγελματικές δραστηριότητες με τις οποίες μπορείτε να ασχοληθείτε;

- Ναι
- Όχι

10)Θα θέλατε να κάνετε μεταπτυχιακές σπουδές;

- Ναι
- Όχι

11)Αν ναι, θα προτιμούσατε να είναι :

- εντός Ελλάδος
- εκτός Ελλάδος

Γιατί.....

Βιβλιογραφία

Διαδίδκυο

- <http://reviews.in.gr/greece/education/article/?aid=1231055670>
- http://www.flowmagazine.gr/article/view/factors_affecting_young_peoples_career_choices/category/personal_development
- <https://www.ucy.ac.cy/career/documents/Seminars/Yliko/aftognosiakaiepagelmatikiepitihia.pdf>
- <http://www.eoppep.gr/teens/index.php/consultant/16-symvoulos>

Βιβλία

- Κάντας Α. & Α. Χατζή (1991). *Ψυχολογία της εργασίας, Θεωρίες Επαγγελματικής Ανάπτυξης. Στοιχεία Συμβουλευτικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σωτηριάδου Α. (2005). *Ευκαιρίες και ανισότητες στην επιλογή επαγγέλματος κατά φύλο. Η εφαρμογή της απασχόλησης των γυναικών στα Μ.Μ.Ε-Τηλεόραση, Διδακτορική διατριβή*. Θεσσαλονίκη: Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.
- Κασσωτάκης Μ. (1999). *Η πληροφόρηση για τις σπουδές και επαγγέλματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- . Lease S,(2003). Testing a model of men's nontraditional occupational choices. *Career Development Quarterly*